

Okrugli sto „Uloga energetike u razvoju privrede Srbije“

EPS mora da ostane državno vlasništvo

S obzirom da je energetika zamajac industrijskog razvoja svake države, proizilazi da su Srbiji potrebna znatno veća ulaganja u taj sektor nego što je to slučaj danas, zaključak je okruglog stola „Uloga energetike u razvoju privrede Srbije“ koji je organizovao časopis „Geopolitika“.

- Pred EPS-om je veliki investicioni ciklus, koji bi trebalo da obezbedi nove proizvodne kapacitete. Za izgradnju novih blokova u termoelektranama, kao i novih hidroelektrana potrebna su velika sredstva, zbog čega će u taj posao biti uključeni i strateški partneri. Činjenica da je izvođenje remonta, ugradnja opreme i izgradnja pojedinih postrojenja poverena domaćim kompanijama, potvrđuje da Srbija ne oskudeva kada je reč o stručnjacima za energetiku - istakao je Boško Buha, direktor Direkcije Elektroprivrede Srbije za proizvodnju električne energije. **G. Vlaović**

Ulaganja u energetski sistem najrentabilnija: Termoelektrana Nikola Tesla

— Nastavak na stranama IIS i IIIS

Zašto još nema socijalnih karata u Srbiji

Svega 20 odsto siromašnih koristi popust za struju

Strana IVS

Srbija raspolaže velikim potencijalom u obnovljivim izvorima energije

Proizvodnja peleta donosi 50 miliona evra

Strana IVS

Stručna javnost ne veruje da Rusija planira menjanje trase Južnog toka

Prolazak gasovoda kroz Srbiju zagarantovan

Medijske spekulacije o tome da Moskva stalnim menjanjem trase Južnog toka pokušava da okrene države u regionu jednu protiv druge nisu tačne, smatraju eksperti za energetiku u Srbiji. Naime, sve je počelo tako što je nedavno rumunsko ministarstvo ekonomije saopštilo da je Bukurešt ubedio Gasprom da uključi Rumuniju umesto Bugarske u Južni tok i druge gasne projekte na rumunskoj teritoriji. Ta informacija se pojavila na sajtu balkans.com uz konstataciju da se stiče utisak da Moskva zapravo samo igra igre budući da konstantno menja trasu Južnog toka i odlaže realizaciju tog projekta.

Vojslav Vuletić, generalni sekretar Udruženja za gas Srbije, kategorički tvrdi da Rusija nema nameru da menja trasu Južnog toka. On smatra da igre igraju upravo oni koji spekuliraju o tome, a to su protivnici Rusije.

M. Kojčić

Rusiji potrebni alternativni kanali za snabdevanje energentima

Granski sindikat hemije, nemetala, energetike i rudarstva „Nezavisnost“

Akcionim planom do socijalno prihvatljivog restrukturiranja EPS-a

Strana IIS

Sponzor dodatka
Elektroprivreda Srbije

Granski sindikat hemije, nemetala, energetike i rudarstva „Nezavisnost“

Akcionim planom do socijalno prihvatljivog restrukturiranja EPS-a

Kao potpisnik Ugovora o Energetskoj zajednici i Memoranduma o socijalnoj dimenziji Energetske zajednice, Vlada Srbije je u obavezi da u saradnji sa socijalnim partnerom obezbedi sve neophodne predušlove za implementaciju nacionalnog Akcionog plana za rešavanje socijalnih posledica - jedan je od zaključaka okruginog stola „Primenom akcionog plana do socijalno prihvatljivog restrukturiranja EPS-a“ u organizaciji Granskog sindikata hemije, nemetala, energetike i rudarstva „Nezavisnost“. HNER „Nezavisnost“ zahteva od Vlade, Upravnog odbora i posloводства EPS-a da se obezbedi kvalitetno informisanje, konsultovanje, kao i suštinski socijalni dijalog u EPS-u uz učešće reprezentativnih granskih sindikata na nivou Republike Srbije.

Zajedničko preduzeće NIS-a i NefteGazInkor u Republici Srpskoj

Naftna industrija Srbije i NefteGazInkor čerka-firma ruske kompanije Zarubežneft, osnivaju zajedničko preduzeće za istraživanje i proizvodnju nafte u Republici Srpskoj (BiH), saopštili su nadležni u NIS-u. Memorandum o osnivanju zajedničkog preduzeća potpisali su 16. jula u Banjaluci, zamenik predsednika Upravnog odbora Gaspromnjefta, generalni direktor NIS Kiril Kravčenko i Jurij Belov kao opunomoćeni predstavnici NefteGazInkor, u prisustvu predsednika Vlade Republike Srpske, Milorada Dodika, članova Kabineta, ambasadora Ruske Federacije u BiH, Aleksandra Bocan - Harčenka i ministra rudarstva i energetike Republike Srbije, Petra Škundrića.

U skladu s potpisanim dokumentom, sfera delatnosti zajedničkog preduzeća biće istraživanje i eksploatacija ugljovodoničkih sirovina na teritoriji Republike Srpske. Po preliminarnim procenama obim geoloških rezervi na teritoriji Republike Srpske iznosi oko 50 miliona tona u

očekujemo da ubrza sprovođenje Akcionog plana, koji je donet kako bi se ublažile socijalne posledice nakon što je Srbija pristupila Energetskoj zajednici - istakao je Dragan Vesić, sekretar Granskog sindikata hemije, nemetala, energetike i rudarstva „Nezavisnost“ dodavši da Akcioni plan obavezuje posloводство EPS-a da u pregovore oko restrukturiranja uključi sindikat. On je dodao da Akcioni plan ima za cilj da obezbedi zaštitu potrošača električne energije i prava zaposlenih u toj industrijskoj grani, unapredi socijalni dijalog u sektoru energetike i organizaciju rada. Predsednik GS HNER „Nezavisnost“ Milorad Panović istakao je da sindikalci sada otvaraju to pitanje jer se očekuje restrukturiranje Elektroprivrede Srbije i povećanje cene električne energije. Na konferenciji za novinare naglašeno je da je Ugovor o formiranju Energetske zajednice potpisan u Atini 2005. godine i podrazumeva liberalizaciju tržišta električne energije. Zakon o ratifikaciji tog ugovora u Srbiji je stupio na snagu sredinom 2006. godine. G. V.

EPS mora da ostane državno vlasništvo

U FOKUSU

S obzirom da je energetika zamac industrijskog razvoja svake države, iz toga proizilazi da su Srbiji potrebna znatno veća ulaganja u taj sektor nego što je to slučaj danas, zaključak je okruginog stola „Uloga energetike u razvoju

privrede Srbije“ koji je organizovao časopis „Geopolitika“. Pred EPS-om je veliki investicioni ciklus, koji bi trebalo da obezbedi nove proizvodne kapacitete. Za izgradnju novih blokova u termoelektranama, kao i novih hidroelektrana potrebna su velika sredstva, zbog čega će u taj posao biti uključeni i strateški partneri. Činjenica da je izvođenje remonta, ugradnja

opreme i izgradnja pojedinih postrojenja poverena domaćim kompanijama, najbolje potvrđuje da Srbija ne oskudeva kada je reč o stručnjacima za energetiku - istakao je Boško Buha, direktor Direkcije Elektroprivrede Srbije za proizvodnju električne energije. Kada je reč o ekonomskom aspektu poslovanja energetskih preduzeća, naučni savetnik u Institutu ekonomskih nauka

Božo Drašković istakao je da tu važnu ulogu ima efikasnost politike cena, koja nikako ne bi trebalo da bude socijalna kategorija. On je naglasio da u Srbiji ne treba privatizovati ključne privredne resurse, među kojima je i energetika. Prema njegovom mišljenju, u strateškim sektorima država bi trebalo da zadrži najmanje 51 odsto vlasništva. Protiv privatizacije EPS-a založio se i Slobodan Petrović, sekretar Udruženja za energetiku pri Privrednoj komori Srbije, koji je naglasio da je električna energija najvažniji domaći resurs. Aca Marković, predsednik Upravnog odbora EPS-a, istakao je da je zahvaljujući ulaganjima u revitalizaciju postrojenja, Elektroprivreda Srbije u prethodnih nekoliko godina povećala proizvodnju električne energije za oko 3 milijarde kilovat-sati godišnje. - Zbog

EPS u narednih pet do šest godina ulaže oko 9,5 milijardi evra, od čega polovinu iz sopstvenih izvora

izostanka poskupljenja električne energije u potrebnom procentu, u ovoj godini smanjićemo investicije za trećinu. EPS je u 2010. planirao ulaganja od 64 milijarde dinara, ali će ona biti smanjena jer je struja poskupela samo jednom, u martu za 10 odsto, umesto dva puta, koliko je EPS tražio. U planu je bilo poskupljenje struje 1. januara i 1. jula za po 10 odsto - istakao je Marković. On je dodao da će zbog nedostatka investicija morati da se redukuje kvalitet remonta i sigurnosti energetskog sistema. Marković nije mogao da odgovori na pitanje kada i u kom procentu će cena struje biti korigovana i naveo da bi pre-

Pred EPS-om veliki investicioni ciklus: Boško Buha, direktor Direkcije Elektroprivrede Srbije za proizvodnju električne energije

ma računama Agencije za energetiku struja trebalo da poskupi za 35 od 40 odsto. Predsednik UO EPS-a podsetio je da odluku o poskupljenju struje donosi Vlada Srbije. Prema njegovim rečima, plan je da EPS u narednih pet do šest godina uloži oko 9,5 milijardi evra, od čega će polovina biti iz sopstvenih sredstava. - EPS mora da uloži velika sredstva u komercijalni aspekt sa potrošačima,

kvalitet i neprekidnost isporuke struje - istakao je Marković, dodavši da se projekti obnovljivih izvora energije u Srbiji sporo realizuju, iako je završena neophodna zakonska regulativa. Blagoje Bačić, naučni savetnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu, istakao je da je ulaganje u energetski sistem najrentabilnije jer se u kratkom roku postižu pozitivni efekti na celu privredu. Gojko Vlaović

Zbog izostanka poskupljenja struje u potrebnom procentu, investicije će biti smanjene za trećinu: Aca Marković, predsednik Upravnog odbora EPS-a

Težnje Srbije da učestvuje u izgradnji nuklearne elektrane Belene sve naglašenije

Odluka u septembru

Predstavnici Vlade Srbije vode intenzivne pregovore sa bugarskim partnerima o učešću naše zemlje u izgradnji nuklearne elektrane Belene i pokušavaju da obezbede što povoljniju poziciju za našu stranu u tom poslu. Prema informacijama koje su se mogle ovih dana pročitati u medijima odluka će biti doneta u septembru. Najavljeno je da bi Srbija u vlasništvu Belena trebalo da učestvuje sa pet odsto pa se spekulise da bi naša vlada za te namene morala da izdvoji oko 360 miliona evra. S obzirom na hroničnu besparicu u državnoj kasi nije teško prognozirati da će Srbija u slučaju da postigne dogovor o učešću u izgradnji nuklearke Belene za tu svrhu pokušati da obezbedi povoljne kreditne linije najverovatnije iz Kine. Razgovora na tu temu sa kineskim predstavnicima vodio je Petar Škundrić, srpski ministar rudarstva i energetike, tokom svoje nedavne posete najmnogoljudnijoj zemlji sveta. Stručna javnost pozdravlja odluku nadležnih da razmotre mogućnost da Srbija učestvuje u gradnji nuklearke Belene. Naučni savet-

nik Instituta „Vinča“ Ilija Plečać ide korak dalje i predlaže da što pre treba ukinuti Moratorijum o zabrani izgradnje nuklearnih elektrana u našoj zemlji. - Moratorijum sprečava razvoj nuklearne nauke u Srbiji, ta grana se kod nas gotovo potpuno ugasila i sve manji broj studenata je zainteresovan za izučavanje ove oblasti. Takođe, struja dobijena iz nuklearke je jeftinija nego ona koja se dobija iz termoelektrana što je svakako prednost. Treba istaći i to da nuklearne elektrane mnogo manje zagaduju životnu sredinu nego termoelektrane što je još jedan razlog zašto treba favorizovati njihovu gradnju. Strah ekologa da bi izgradnja nuklearke bila opasna zbog eventualnog kvara koji bi mogao da ugrozi zdravlje ljudi i životnu okolinu nije opravdan jer u okruženju Srbije u prečniku od 400 kilometara već postoji 18 ili 19 nuklearnih elektrana - naglašava naš sagovornik. On pozdravlja ideju da Srbija učestvuje u izgradnji nuklearke Belene i smatra da bi se investicija u taj proizvodni objekat isplatila veoma brzo. Naime, shodno procentu učešća u vlasništvu naša zemlja dobi-

jala bi određene količine električne energije što je u uslovima sve veće potrošnje struje u regionu veoma značajno, ističe naš sagovornik. Da je za Srbiju dobro da učestvuje u izgradnji nuklearke Belene slaže se i bivši vršilac dužnosti ministra energetike Slobodan Ružić. - Poznato je da su i region i Evropa suočeni sa akutnim nedostatkom struje. S obzirom na to, distribucija električne energije iz nuklearke Belene u Srbiju je nešto od čega bi naš elektro-distributivni sistem imao samo korist. Isto tako, to bi bilo dobro iskustvo za srpske stručnjake koji bi se u praksi obučili za rad u nuklearkama. Mi na tom planu nemamo iskustva a moramo da se pripremamo za situaciju kada ćemo i u Srbiji biti prinuđeni da gradimo nuklearke. Jednostavno, struje je sve manje i izgradnja novih proizvodnih objekata, uključujući tu i nuklearne elektrane jeste nasušna potreba. Bilo koja količina jeftine električne energije, jeftinije od one koja se proizvodi u termoelektranama, veoma je značajna i takvu priliku ne treba propustiti - zaključuje naš sagovornik. G. V. M.

Stručna javnost ne veruje da Rusija planira menjanje trase Južnog toka Prolazak gasovoda kroz Srbiju zagarantovan

Medijske spekulacije o tome da Moskva stalnim menjanjem trase Južnog toka pokušava da okrene države u regionu jednu protiv druge nisu tačne, smatraju eksperti za energetiku u Srbiji. Naime, sve je počelo tako što je nedavno rumunsko ministarstvo ekonomije saopštilo da je Bukurešt ubedio Gasprom da uključi Rumuniju umesto Bugarske u Južni tok i druge gasne projekte na rumunjskoj teritoriji. Ta informacija se pojavila na sajtu balkans.com uz konstataciju da se stiče utisak da Moskva zapravo samo igra igru budući da konstantno menja trasu Južnog toka i odlaze realizaciju tog projekta.

Vojslav Vuletić, generalni sekretar Udruženja za gas Srbije, kategorički tvrdi da Rusija nema nameru da menja trasu Južnog toka. On smatra da igre igraju upravo oni koji spekulisu o tome, a to su protivnici Rusije. - Italijanska energetska kompanija Eni i Gasprom potpisali su sporazum o snabdevanju Italije gasom iz Južnog toka. Da bi to bilo izvodljivo, potrebno je da Južni tok prođe kroz od-

redene teritorije, uključujući i našu zemlju. Južni tok ima dva kraka, jedan ide preko Srbije, a drugi preko Grčke i Jonskog mora - ističe Vuletić. Dragomir Andelković, istoričar i analitičar, ističe da se od početka pogrešno smatra da je Južni tok propagandna priča, što zapravo nije slučaj.

Nabuko spekulacija

Generalni sekretar Udruženja za gas Srbije ne veruje da Rusija nema nameru da izgradnjom Južnog toka osujeti napredak realizacije projekta Nabuko, koji je pod pokroviteljstvom Evropske unije. Naime, realizacija Nabuka u bliskoj budućnosti nije moguća, tako da je taj projekat u ovom trenutku samo spekulacija - naglašava Vojslav Vuletić, generalni sekretar Udruženja za gas Srbije.

Rusiji su potrebni alternativni kanali za snabdevanje energentima. Promena trase Južnog toka zavisi od balkanskih država. Zemlje na Balkanu više su okrenute ka Briselu i Vašingtonu nego ka Moskvi. Cilj Rusije jeste da omekša stav balkanskih država i zato o Južnom toku pregovara s više zemalja u

regionu. Na taj način ne mora da se oslanja samo na jednu balkansku zemlju - naglašava Andelković. Samo dva dana nakon što je Gasprom uključio Bukurešt u projekat, ruski predsednik Dmitrij Medvedev je na nedavnom Ekonomskom forumu u Sankt Peterburgu zahtevao od Bugarske da preduzme hitne korake i završi pregovore s Gaspromom o projektu Južni tok na bugarskoj teritoriji. Ruski lider je tom prilikom, takođe, kazao da je postignut usmeni dogovor i sa Makedonijom o tome da Južni tok prolazi kroz njenu teritoriju preko Bugarske. Gasprom je takođe na Ekonomskom forumu obećao Dušanu Bajatoviću, direktoru Srbijagasa, da će do septembra završiti studiju izvodljivosti za deo Južnog toka koji bi prolazio kroz Srbiju. To bi, međutim, imalo smisla ukoliko bi gasovod vodio u Srbiju iz Bugarske. O Južnom toku koji bi u Srbiju ulazio iz Rumunije ne može se govoriti ukoliko se prethodno ne utvrdi ruta gasovoda na rumunjskoj teritoriji o čemu još nije bilo reči. Marija Kojić

Ugovor o strateškoj saradnji NIS-a i Petrohemije

Naftna industrija Srbije i HIP-Petrohemija potpisale su Sporazum o strateškoj saradnji. Sporazum su potpisali generalni direktor Naftne industrije Srbije Kiril Kravčenko i ministar ekonomije i regionalnog razvoja Mladan Dinkić. Sporazum predstavlja drugi korak u definisanju odnosa između dve kompanije posle Protokola o obnavljanju proizvodnje i poboljšanju finansijskog stanja HIP-Petrohemije potpisanog 17. septembra prošle godine. Tehnološki proces je formiran na taj način da NIS i Petrohemija sprovedu uzajamnu isporuku proizvoda i pružanje usluga. NIS isporučuje Petrohemiji primarni benzin kao sirovinu i mazut, a Petrohemija isporučuje aditiv za benzine, vodenu paru i pruža usluge obrade otpadnih voda. U prethodnim godinama je količina proizvoda koje je isporučivao NIS po vrednosti u značajnoj meri prevazilazila obim usluga Petrohemije, što je dovelo do stalnog rasta potraživanja NIS-a prema Petrohemiji, usled čega je dug dostigao više od 80 miliona evra. U skladu sa protokolom potpisanim u septembru 2009. godine NIS isporučuje Petrohemiji 7.500 tona primarnog benzina mesečno pod uslovima bankarske garancije sa odloženim ro-

kom plaćanja od 45 dana, što je preduzeću omogućilo da obnovi svoj rad posle njegovog prestanka i obezbedilo mu oko 30 odsto sirovine koja je neophodna za rad Petrohemije. Preostale količine sirovine se uvoze. Cena isporuke NIS-a je bila određena na nivou „ispod tržišne“ u cilju podrške procesu finansijskog ozdravljenja Petrohemije. Počev od 1. avgusta NIS će Petrohemiji isporučivati celokupan slobodan obim primarnog benzina. Posle puštanja u rad postrojenja za hidrokrekling u punom kapacitetu, koje je planirano za period od 1. januara 2013. godine, NIS će isporučivati od 25.000 do 40.000 tona primarnog benzina mesečno. U NIS-u naglašavaju da nisu zainteresovani za strateško investiranje u Petrohemiju i povećanje svog učešća u kapitalu. Nadležni u NIS-u dodaju da su Petrohemiji, kao i NIS-u potrebna značajna sredstva za kompleksnu modernizaciju, te će sva nastojanja NIS-a biti usmerena na rafinerijski kompleks kompanije. U isto vreme u cilju obezbeđenja bolje pozicije Petrohemije, NIS je, posle konverzije dugovanja Petrohemije prema državnim kompanijama kakve su Srbijagas, Eksim banka i EPS, izrazio spremnost da izvrši konverziju. E. D.

ENERGETIKA U SVETU
Partnerstvo Rusije i Ujedinjenih Arapskih Emirata
Ujedinjeni Arapski Emirati i Rusija planiraju da potpišu ugovor o saradnji u oblasti nuklearne energije, rekao je ruski ministar energije Sergej Smatko. On je dodao da će iza toga uslediti zajednički rad u oblasti istraživanja reaktora, a Rusija će učestvovati i u programu koji su Emirati dogovorili sa Južnom Korejom. UAE su u decembru prošle godine odobrili korporaciji Koreja elektronuklearni pauer ugovor vredan 18,6 milijardi dolara o gradnji četiri nuklearne elektrane do 2020. godine. Svaka od nuklearki, koje će se graditi na zapadnoj obali Abu Dabija, biće snage 1.400 megavati. Energoportal.info

Cilj Rusije je da omekša stav balkanskih država

Zašto Srbija još nema socijalne karte

Svega 20 odsto siromašnih koristi popust za struju

Od 107.000 socijalno ugroženih građana u Srbiji popust na plaćanje struje koristi njih 22.000. To znači da svega 20 odsto socijalno ugroženih potrošača koji su prethodni račun izmirili na vreme koristi pravo popusta od 35 odsto. Razlog je taj što potrošači nisu dovoljno informisani o svojim pravima. EPS u proseku za te popuste mesečno izdvaja oko 6 miliona dinara - izjavio je Milan Miroslavić, direktor sektora za tarife i tarifne kupce Elektroprivrede Srbije, na okruglom stolu „Zašto Srbija još nema socijalne karte“ u organizaciji internet časopisa Balkanmagazin.

Predsednik Upravnog odbora EPS-a Aca Marković istakao je da je izrada socijalne karte i definisanje kriterijuma za određivanje socijalnih kategorija potrošača u interesu te kompanije, kako bi EPS što pre mogao da počne ofanzivniju ekonomsku politiku koja se odnosi na cenu i naplatu

Elektroprivreda Srbije za ugrožene građane odobrava popust od 35 odsto

struje. Pomoćnica ministra za rad i socijalnu politiku Radmila Bukumirović-Katić istakla je da je neophodno da se utvrde kriterijumi za definisanje socijalno ugroženih potrošača

energije. Prema njenim rečima, do kraja juna Vlada Srbije treba da usvoji novi zakon o zaštiti potrošača, koji daje osnov za utvrđivanje ugroženih potrošača. Radmila Bukumirović-

Katić je dodala da je u proceduri i novi zakon o socijalnoj zaštiti, kojim će se definisati koje kategorije su najranjivije, a biće precizno definisane i određene kategorije potrošača. Nakon ova dva zakona, naglasila je pomoćnica ministra, biće određena osnova da bi se ustanovili kriterijumi kako prepoznati ugrožene potrošače, ko ih identifikuje i tek na kraju će se odrediti vrste pomoći tim potrošačima.

Gordan Tanić, rukovodilac Sektora za ekonomsko-finansijske poslove Agencije za energetiku, istakao je da je Vlada Srbije oktobra prošle godine usvojila Akcioni plan za rešavanje socijalnih posledica Energetske zajednice, čija je jedna od ključnih tačaka obezbeđivanje potrebnog nivoa zaštite za ugrožene potrošače, u skladu sa održivim i konkurentnim tržištem energenata. Da bi se to ostvarilo potrebno je usvojiti propis kojim se definišu kriterijumi i indikatori za utvrđivanje socijalno ugroženih potrošača električne energije. Agencija za ener-

getiku je završila svoj deo posla i dala predlog za izradu energetske socijalne karte. Prema Tanićevim rečima, u evropskim zemljama se primenjuje više načina pomoći siromašnima koji nemaju sredstva da plate račune za struju. Jedan od tih načina je direktna pomoć socijalno najugroženijima, što nije prihvatljivo za Agenciju za energetiku jer u tom slučaju domaćinstva dobijeni novac mogu da koriste i za druge namene. U Agenciji smatraju da rešenje nije ni u uvođenju socijalnih tarifi jer ona jedan broj potrošača oslobađa plaćanja na teret drugog broja. Tanić je istakao da Agencija prednost daje vrednosnim vaučerima. Pojedini energetske stručnjaci predlažu da se najsiromašnijim domaćinstvima omogući da mesečno besplatno troše 250 kilovat-sati struje, s tim da im se da i vrednosni vaučer kojim bi kupili drva, ugaj ili platili gas za grejanje. Procenjuje se da u Srbiji ima oko 700.000 socijalno ugroženih stanovnika. **Gojko Vlaović**

Srbija raspolaže velikim potencijalom u obnovljivim izvorima energije

Proizvodnja peleta donosi 50 miliona evra godišnje

Klimatske promene kao i globalno zagrevanje koje su neminovne, nisu više stvar polemike među stručnjacima. Fokus međunarodnih eksperata okrenut je ka tome kako sprečiti posledice ukoliko se emisija štetnih gasova sa efektom staklene bašte uskoro ne smanji. Globalni dogovor u Kopenhagenu, koji je trebalo da donese međunarodni konsenzus o količini smanjenja ugljen-dioksida, nije uspeo. Budućnost je neizvesna, a „najcrnije“ prognoze govore da bi do kraja veka, ukoliko industrija nastavi da zagađuje istim intenzitetom a energija nesmanjeno da se troši, Srbija mogla da postane severni obod Sahare.

Iako ne spadamo u velike zagađivače, s obzirom na to da nam industrija nije dovoljno razvijena, činjenica je da radimo sa zastarelim tehnologijama. Takođe, Srbija spada u zemlje sa najvećom potrošnjom električne energije, čak 40 odsto više u odnosu na razvijene evropske zemlje. Hitni koraci u promeni energetske navika moraju da se učine, ali da se razmatra o korišćenju alternativnih izvora energije, koji su kod nas tek u povoju.

Srbija raspolaže velikim potencijalom i mogla bi da se okrene ka obnovljivim izvorima energije. Osim solar-

ne, energije vode i vetra, najveća mogućnost leži pre svega u biomasi. Stručnjaci procenjuju da bi se od otpadaka iz poljoprivrede, šumarstva i drveno preradačke industrije moglo dobiti oko 2,4 miliona tona ekvivalentne nafte. Procene su da u Srbiji ima oko milion metara kubnih drvnog otpada od kojeg bi mogao da se prave pelet (vrsta goriva dobijenog iz biomase). Godišnje bi moglo da se napravi oko 500.000 tona peleta, čija se tržišna vrednost kreće oko 50 miliona evra. Pelet je ekonomičan, jeftiniji je

znu industriju ne samo šansa da se očuva životna sredina, već i da se otvore nova radna mesta.

S obzirom na to da se ne ubraja u razvijene industrijske zemlje, Srbija po Kjoto protokolu nema obavezu smanjenja emisije štetnih gasova, ali su joj kao državi u razvoju dostupni mehanizmi čistog razvoja (CDM). To znači da neka razvijena zemlja može da uloži u nove tehnologije zemalja u razvoju, najčešće u energetskom sektoru, grejanju i transportu i samim tim ispuni svoje međunarodne obave-

Oslobađanje zaostavštine iz prošlosti

- Srbija je zemlja koja treba da postane članica EU, ali mora da se oslobodi zaostavština iz prošlosti, pre svega loše infrastrukture i industrije koja radi sa zastarelim tehnologijama i zagađuje okolinu. Takođe, godinama se trudimo da ubedimo nadležne u Srbiji da izbace olovni benzin iz upotrebe. Samo tri ili četiri države na svetu ga koriste, a Srbija je jedna od njih - ističe Ahim Štajner, podsekretar UN i izvršni direktor Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu

od struje, mazuta i lož ulja i idealno je gorivo za domaćinstva koja nisu na sistemu daljinskog grejanja. Stepenn iskoriscenosti uglja kreće se oko 50 odsto, dok je ostatak pepeo, a stepenn iskoriscenosti peleta je čak 95 odsto.

Ahim Štajner, podsekretar UN i izvršni direktor Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu (UNEP), naglasio je da je investiranje u obnovljive izvore energije i recikla-

ze. Sa druge strane, nerazvijene zemlje na taj način modernizuju zastarelu tehnologiju i smanjuju zagađenje u svojoj sredini. Međutim, smanjenje emisije gasova jedan je od uslova za pristup EU, tako da nadležni moraju da razmišljaju u tom pravcu. Politika Evropske unije je „20-20-20“, odnosno smanjenje emisije CO2 za 20 odsto u odnosu na 1991. godinu do 2020. kao i povećanje upotrebe ob-

Od otpadaka iz poljoprivrede, šumarstva i drveno preradačke industrije može se dobiti oko 2,4 miliona tona ekvivalentne nafte

novljivih izvora energije za 20 odsto. Nadležni u Srbiji isticali su u više navrata da će prihvatiti platformu EU. U Ministarstva životne sredine rade na inventaru o količini štetnih gasova koji se emituju kod nas, tako da bi, prema najavama, do kraja jeseni spisak zagađivača i količine gasova koje ispuštaju u atmosferu trebalo da bude go-

tov. S obzirom na to da energetske sektor emituje najveću količinu gasova sa efektom staklene bašte, okretanje ka alternativnim izvorima energije jedina je šansa. A najveći potencijal Srbije je upravo u korišćenju biomase kao obnovljivog resursa u proizvodnji električne energije.

Katarina Živanović